

Ганна Кардаш

Усе своє життя, до виходу на пенсію, Ганна Кузьмівна Кардаш відпрацювала на Рівненському льонокомбінаті

Спогади дитинства

У 1947 році лелеки принесли дівчинку у родину Нечидюків, її вирішили назвати Ганною. Сім'я жила у селі Малий Житин Рівненського району. Тато – Кузьма Трохимович – був передовим колгоспником, працював із довим. Мама – Оксана Федорівна – працювала у ланці з вирощення цукрових буряків. Виховували двох діток, доньку та сина. Сім'я жила бідно. А найгіршим було те, що не було житла.

Ганна Кузьмівна пригадує:

Льонокомбінат навіки у моїй пам'яті

За роботою на перегончній машині

ж було легше носити воду на коромислі, ніж у руках. У батьків заробітки були мізерні, тому ми з братом почали теж підзаробляти. Ми пасли людям худобу.

Пригадується, коли я була зовсім малою, то дуже любила співати. Зі мною завжди була подруга Галина Прокопчук. Вона була старшою за мене. Коли ми гралися, вона завжди була у ролі вчительки. Вона нею і стала у майбутньому. Галина завжди мною керувала як вчителька. Вона мене примушувала співати, і я співала. Пригадую: збиралося чимало людей, і я виступала перед ними.

У школу я з братом ходила у Малому Житині. Школа

дильно-підготовчому цеху, то вона погодилася. Спочатку працювала на стрічковій машині, а потім – на машині з перегонки льонострічки.

– Робота була цікавою. Прийшовши на роботу, я приймала зміну, перевіряла підготовку робочого місця, справність машини. Через мою машину проходила стрічка, що надходила з льоночесального цеху. Вона перероблялася у стрічку вужчого розміру, падала у таз, а звідти надходила на першу стрічкову машину, потім на другу, далі – на третю, а потім на ровнічну машину. З неї виходила нитка, яка намотувалася на котушки, які

— Я хоч була ще маленька, але добре пам'ятаю, що своєї хати у нас не було. Дідова хата, по татовій лінії згоріла, і нам доводилося жити по чужих найманих квартирах. Пам'ятаю останню стареньку, ще до того й маленьку, хатину, у котрій ми жили. Через деякий час батьки її викупили. У ній була лише одна кімната. Вона слугувала за все: за спальню і за кухню. Долівка у неї була земляна, її часто мазали глиною. У нас не було навіть ліжка. Усі спали на полу — так називався дерев'яний настіл, який слугував за ліжко. Була у хаті піч та плита, де готували їжу. Палили соломкою, бо дров не було за що купити. У дворі був хлів, у хліві — погріб. Через певний час батьки побудували уже власний будинок. У ньому була одна кімната, кухня і комора. Ми раділи від того, що умови стали кращими. Біля хати посадили садок, де росли горіхи, вишні, яблуні та груші. Пізніше посадили багато кущів смородини та порічок.

Батьки тримали підсобне господарство, у ньому були кури та поросята. Коли підріс брат, то почав вирощувати кролів. У селі був гарний ставок, де було багато риби, то брат любив рибалити. Криниці у нашому дворі не було, то ходили до сусідів за водою. Той колодязь був глибоким. Я носила воду на коромислі. Одне коромисло у нас було довге з прорізами на кінцях для відер, а друге клалося на плечі, на кінцях його брязкотіли ланцюжки, які закінчилися гачками, на котрі чіплялися відра. Усе

було восьмиричною. Весь час, скільки я вчилася, то спивала у шкільному хорі. Часто їздила на фестивалі. Брат після школи пішов вчитися на тракториста у Клеванське СПТУ. Після закінчення працював трактористом у колгоспі. Пізніше була служба в армії, після якої працював на Рівненському льонокомбінаті слюсарем у прядильному цеху. Я пішла на роботу каменярем у БУ-22, котре будувало льонокомбінат.

Жили ми у Житині. На городі вирощували різні сільськогосподарські культури. Обов'язково сіяли коноплі, з яких робили полотно. Мама шила власноруч одяг. Я до цього часу пам'ятаю технологію виготовлення полотна. Довго у нас зберігався гребінь, коловороток, веретено, хоча ми їх не застосовували. Такими були мої дитячі роки. Важкі, але дуже цікаві. Кожен крок мого босоногого дитинства переплітався з піснюю. Я її люблю донині. Ще й досі співаю у художньому колективі «Верес».

Дорога на Льонокомбінат

Ця дорога не була далекою, тому що підприємство знаходилося за 5 км від Малого Житина. Ганна Кузьмівна пішла працювати у будівельне управління. У бригаді всі молоді були, тому не помічали, що робота була не з легких. Але незважаючи ні на що, інших місць роботи Ганна не шукала, бо робота на льонокомбінаті була дуже цікавою. Коли дівчини запропонували роботу у прядильному цеху.

надходили у прядильний цех.

Працювали у три зміни. З нашого села працювало четверо людей. Найскладніше було у третю зміну. Зміна розпочиналася о 24.00. Ми виходили на Костопільську трасу, і там нас забирав автобус підприємства. Після зміни автобус усіх розвозив. Я швидко звиклася з роботою. На комбінаті я теж брала активну участь у художній самодіяльності. Ми їздили виступати у Кострому, Київ (на виставку досягнень народного господарства), у Львів та Москву (на телебачення). Побували у Севастополі, Болгарії, Ужгороді, Сваляві, Степані, Білому озері, Чорнобилі та в інших місцях.

Із піснюю і працювалося легше. Моїми улюбленими піснями були: «Стоїть гора високая», «Чом ти не пришов», «Були в мене у коморі гроші» та інші. Керівником хору був Корсюк І.Ф. Два дні на тиждень у нас були репетиції. Здавалося, що все лагодиться, але я захворіла і за станом здоров'я не змогла працювати у цеху. Лікарі порекомендували змінити місце роботи, і я перейшла працювати у санаторій-профілакторій. Працювала санітаркою у фізкабінеті, пізніше у стоматологічному кабінеті. Останнім місцем роботи була друга фабрика, де я працювала комендантом побутових приміщень льонокомбінату. Звідти я пішла на пенсію.

Льонокомбінат у пам'яті навіки

У пам'яті Ганни Кузьмівни Рівненський льонокомбінат залишився навіки. Адже це підприємство зіграло важливу роль у її житті. Усі роки праці були віддані саме йому. Завдячуючи підприємству, утворилася чудова сім'я. Майбутній чоловік Ганни Кузьмівни працював водієм автобуса льонокомбінату.

— Одного разу мене запросили на весілля у Великий Житин, — розповідає Ганна Кузьмівна. — Дмитро автобусом обслуговував це весілля. Так ми зустрілися і познайомилися. У 1974 році ми з'єднали свої долі. Через деякий час у нас народилася донька Іванна. Вона вже має свою сім'ю і подарувала нам трьох чудових внуків. Наша сім'я щаслива завдяки льонокомбінату. Від цього підприємства ми отримали житло.

Неодноразово пригадуються роки роботи та продукція комбінату. Душа раділа, коли дивилася на її якість. Тепер навпаки — болить душа, як можна було закрити таке підприємство.

Я була на екскурсії на сучасному Льонокомбінаті. Була у цеху, де виготовляються трикотажні вироби. Завдячуючи новому власнику, там гарно організована робота. Умови роботи не порівняти з попередніми, за яких ми працювали. Хочу побажати Олегу Казимировичу успіхів у праці та звершення задуманого. А ще дуже хочеться, щоб у майбутньому на підприємстві випускали лляну продукцію. Для цього потрібно відновити льонарську галузь, і тоді зазвучить давно забута пісня: «На Поліссі льон цвіте — від краю до краю...»

Лариса ГЛОВАЦЬКА

Ансамбль пісні і танцю льонокомбінату